

Wisselbeplanting kan eigenlijk overal toegepast worden

Wisselbeplanting: een lust of een last?

Wisselbeplanting wordt nog te weinig gebruikt. Er wordt te veel vastgehouden aan het standaard perkgoed, terwijl er juist een zeer uitgebreid assortiment is om plantvakken en bakken een natuurlijker uitstraling te geven.

Auteur: Joyce Oomen

Perkplanten worden vaak geassocieerd met het tuinpad van oma. Keurige vlakjes kleur, keurig in lijn geplant en vooral heel erg saai. Als je dezelfde eenjarigen toepast in een wisselbeplanting, kunnen deze voor veel meer beleving zorgen. Wisselbeplanting is een groep veelkleurig een- en tweejarig perkgoed en kortlevende vaste planten. Deze groep planten kan eigenlijk overal worden toegepast. Wisselbeplanting zorgt direct na de aanplant voor kleur, wat een plantvak of bak met-

een visueel aantrekkelijk maakt. Parktuinen, landgoederen, boomspiegels, rotondes, maar vooral ook de combinatie met andere plantgroepen maken de mogelijkheden van werken met wisselplanten eindeloos.

Toepasbaarheid

Met deze plantgroep werken is dus veel eenvoudiger en minder onderhoudsintensief dan gedacht. Door een juiste combinatie van planten kan een

visueel aantrekkelijk beeld gecreëerd worden, dat redelijk onafhankelijk is van weersinvloeden. Dit maakt de aanplant veel minder kwetsbaar en onderhoudsvriendelijker. Het is wel essentieel om uit te gaan van een goed plan. Zorg voor een samenhangend en natuurlijk ogend geheel, waarbij planten elkaar versterken en zo mogelijk de seizoenen verlengen.

5 min. leestijd

ACHTERGROND

Voorjaar/zomer:

Zo kan een combinatie van voorjaarsbloeiers die in maart worden aangeplant zeker tot in juli prachtig ogen. *Bellis*, *Myosotis*, *Viola*, *Anemone* en *Cheiranthus* (*Erysimum*), bijvoorbeeld, kunnen in combinatie voor een vele maanden durende bloei zorgen. Dat zo'n aanplant ook geur en beweging teweegbrengt, maakt het alleen maar aantrekkelijker. Begin wel tijdig met de voorbereidingen, om zeker te zijn van het juiste plantgoed. In september zicht hebben op je voorjaarsplannen geeft rust en zekerheid.

Zomer/najaar:

Hét seizoen als je aan de vele toepassingen van wisselplanten denkt! Aanplanten in mei met bloei, groei, kleur, geur en beweging, tot ver in de nazomer. Bovendien kun je de seizoenen verlengen door van een plantcombinatie uit te gaan die ook een attractief najaarsbeeld geeft. Denk eens aan de toepassing van bijvoorbeeld een Toscaanse palmkool, of maak gebruik van *Leonurus sibiricus* met zijn prachtige wintersilhouet. De opbouw in lagen zorgt voor een betere vochtbalans (minder uitdroging van blootliggende grond) en werkt onkruidgroeidrukkend.

Het is raadzaam om het zomerplan in november inzichtelijk te hebben.

Najaar/winter:

Een lastiger periode als je praat over kleur in de border of bak. Maar ook hier is echt veel meer mogelijk dan gedacht. Zo zijn er de laatste jaren prachtige *Calluna*-variëteiten in de meest uiteenlopende kleuren op de markt gekomen. Deze planten kleuren een winter lang, omdat niet de bloem, maar het loof de kleur bepaalt. Mooi samen met bijvoorbeeld een brons getinte *Carex* en rode *Brassica*. Maar ook *Calocephalus* 'Silver Frost' is niet te missen, samen met (een bonte) tijm. Kleinbloemige violen geven extra kleur in het najaar en zorgen in het vroege voorjaar opnieuw voor een kleur-boost. Een kleine toevoeging van voorjaarsbloeiers als *Bellis* (madelief) of *Myosotis* (vergeet-mij-niet) is vaak voldoende om de najaars-/winteraanplant tot aan de zomer aantrekkelijk te houden. Juni en juli zijn van belang om te plannen voor het najaar en de winterperiode.

Werkwijze

Voor een seizoen vol kleur, geur en vooral beweging in de aanplant is het raadzaam om te werken vanuit verschillende beplantingslagen. Zelf hantieren wij een methode van drie lagen. Deze vullen elkaar aan, versterken elkaar en zorgen voor een samenhangend, natuurlijk ogend geheel, waarbij

de invloed van het weer beperkt blijft, omdat de planten hier verschillend op reageren.

Bij de beplantingsontwerpen wordt steeds van de volgende drie niveaus uitgegaan. Deze lagen hebben elk een eigen functie in het beplantingsplan. Planten dienen elkaar in bloei op te volgen, zodat de borders vrijwel het hele seizoen mooi zijn. De planten worden gemengd aangeplant, alsof ze van nature zo groeien.

- De onder-/basislaag bestaat uit soorten, die na aanplant de grond snel bedekken en zo onkruidgroei onderdrukken. Ze geven meteen na aanplant een mooi beeld aan het beplantingsvak. Voorbeelden van basislaagplanten zijn: *Helichrysum petiolare*, *Dichondra* 'Silver Falls' (hangplanten, die dus ook op de bodem prima dichtgroeien), *Oxalis vulcanicola*, *Ipomoea batatas*, *Solenostemon*.
- De midden-/tussenlaag bestaat eveneens uit planten die zekerheid geven. Ze groeien boven de basislaag uit en geven body aan het plantvlak door hun vaak opvallende bladeren. Het zijn soorten die de border tot het eind toe dragen en aanzicht geven. Voorbeelden van tussenlaagplanten: *Salvia farinacea*, *Salvia coccinea*, *Echium plantagineum*, *Ocimum hybr.*, *Agastache*.

In het openbaar groen kan wisselbeplanting in combinatie met de vaste aanplant in borders en bakken veel toevoegen

De planten vormen snel
een gesloten laag,
die opkomend onkruid
onderdrukt

- De laatste laag, de zogenaamde toplaag, weeft zich als het ware door de overige beplanting heen, waardoor hij zorgt voor een mooie overgang en samenhang. In de laatste laag zitten vaak planten die verrassen en bovendien zorgen voor hoogte in het plantvlak.

Voorbeelden van bovenlaagplanten:

Cleome spinosa, *Nicotiana sylvestris*, *Leonitus leonurus*, *Verbena bonariensis*.

Een border kan niet zonder beweging. Daarom worden vaak siergrassen toegevoegd; zij zorgen samen met de hogere planten voor een natuurlijk bewegen in de wind.

Hierbij duurt de bloeiperiode van een plantvlak langer dan bij één soort beplanting, omdat de verschillende soorten opeenvolgende bloeiperioden

hebben. Gedurende het seizoen verandert de border dus, zonder dat er opnieuw aangeplant hoeft te worden. Het aantrekken van de vele vlinders en bijen bevordert de biodiversiteit en benadrukt het natuurlijke van de beplanting.

Kostenbesparende manier van werken

Door te werken in bovengenoemde lagen, wordt onkruidgroei onderdrukt. Een nog efficiëntere aanpak, waarbij niet meer geschoffeld hoeft te worden, is werken met een speciaal ontwikkelde afdekkingslaag, ook wel medium genaamd. Zorg bovenal voor aanvang altijd voor een schone grondlaag. Het gebruik van medium of mulch zorgt voor de juiste vochtbalans en beperkt de onkruidgroei. In een opgebrachte minimale afstrooilaag van 10 cm worden de planten aange-

plant; dieper liggende onkruidzaden worden zo niet aangewakkerd. Door toepassing van deze laag is minder watergift nodig.

In de basislaag worden plantsoorten gebruikt waarvan bekend is dat ze het ongeacht de weersomstandigheden altijd zullen doen. De planten vormen snel een gesloten laag, die opkomend onkruid onderdrukt. Door deze speciale beplantingsmethode hoeft er niet geschoffeld te worden. Door planten rechtstreeks uit de tray, zo veel mogelijk zonder pot te gebruiken, wordt minder afval geproduceerd. Een snellere verwerking bij aanplant zorgt voor een arbeids- en milieubesparende werkwijze.

Groene specialisten

Eenjarigen vinden op dit moment dus nog maar beperkt hun weg in het openbaar groen en

(particuliere) tuinen. De onbekendheid met de plantsoorten, het beperkt verkrijgbare assortiment, maar zeker ook de angst voor onderhoud leiden ertoe dat het gebruik van een- en tweejarigen te beperkt is. Juist voor groene specialisten vormt deze plantgroep een mooie, waardevolle en onderscheidende aanvulling bij de aanleg van tuinen en plantsoenen. Vaste planten hebben tijd nodig om te groeien. Om deze tijd te overbruggen, is het goed mogelijk wisselplanten tussen de vaste beplanting op te nemen. Zo heeft men direct resultaat en kunnen de vaste planten zonder belemmering de eerste jaren tot wasdom komen. Maar ook in bestaande borders met vaste aanplant kunnen een- en tweejarigen een welkome afwisseling zijn en de border net wat meer uitstraling en body geven. Ze kunnen een mooie combinatie met vaste planten vormen en een overloop in de seizoenen

mogelijk maken, zodat er het gehele jaar een mooi samenspel in de border te zien is.

Toepassing eetbare beplanting, functioneel en visueel aantrekkelijk

Eetbare beplanting past steeds meer bij het huidige tijdsbeeld. Zo is het mogelijk om kolen en kruiden te combineren met andere (eetbare) planten, wat visueel zeer aantrekkelijk is. Naast de visuele aantrekkelijkheid is eetbare beplanting natuurlijk ook functioneel. Van veel planten zijn de wortels, de knol, het blad of zelfs de bloemen eetbaar. Het is op grote en op kleine schaal mogelijk om in tuin, border of bak met eetbare planten te combineren. Ook is het mogelijk om een volledig eetbare beplanting toe te passen. Let dan wel op dat de gebruikte planten ook voor dit doeleinde opgekweekt zijn. Dit is namelijk lang niet altijd het geval.

Inspiratie en kennis

Wie openstaat voor een ondergewaardeerde plantengroep en zich inleest, zal zien dat wisselbeplanting de zintuigen prikkelt. Laat je verrassen door de mogelijkheden en de vele extra's die deze plantgroep kent. Ben je nieuwsgierig geworden en is je interesse gewekt, maar wil je jezelf eerst nog wat beter oriënteren? Dan is het wellicht een idee om eens een kijkje te komen nemen bij de speciaal ingerichte inspiratieborders van Blooming Business. Hier is een grote hoeveelheid soorten in verschillende combinaties te zien.

Durf vooral te proberen!

Joyce Oomen

Be social

Scan of ga naar:

www.Stad+Groen.nl/artikel.asp?id=41-6633